

8

Kommunal ekonomi

8 Kommunal ekonomi

8.1 Beslutade och aviserade reformer

De senaste åren har varit förhållandevis gynnsamma för den kommunala ekonomin, med god tillväxt, ökad sysselsättning och ökade kommunala skatteintäkter.

För att värna kvaliteten i skolan, vården och omsorgen och för att minska behovet av att höja kommunalskatterna, har nivån på statsbidragen inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 2002 höjts med över 24 miljarder kronor efter 1996. I detta belopp ingår bl.a. närmare 1 miljard kronor som är kopplade till den

nationella handlingsplanen för vården. I enlighet med handlingsplanen höjs det generella statsbidraget till kommuner och landsting med ytterligare 3 miljarder kronor fram till 2004. Vidare ingår den särskilda satsningen för att förbättra tillgängligheten till behandling inom sjukvården i form av ett särskilt statsbidrag till landstingen på 1,25 miljarder kronor per år från och med 2002, varav 0,5 miljarder kronor 2002 och 2003 finansieras inom utgiftsområdet (anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*).

Tabell 8.1 Tillskott 1997–2004

Miljoner kronor

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1997 års ekonomiska vårprop.	4 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Budgetprop. för 1998			4 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1998 års ekonomiska vårprop.		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Budgetprop. för 1999					300	710	850	850
1999 års ekonomiska vårprop. ¹					2 000	2 943	4 943	5 943
Budgetprop. för 2000 ²					1 650			
2000 års ekonomiska vårprop. ³						500	500	500
Budgetprop. för 2001 ⁴					500	1 500	2 500	3 500
2001 års ekonomiska vårprop.								
- ökad tillgänglighet inom sjukvården						1 250	1 250	1 250
därav finansiering inom utg.omr. 25						-500	-500	
- komp. för befolkningsminskning							200	200
- överföring till utg.omr. 11 ⁵							-310	
"200-kronan"			1 300	1 300	1 300	1 300		
Ett tillfälligt sysselsättningsstöd ⁶						2 200	800	
Ökning jämfört med 1996	4 000	12 000	17 300	21 300	25 750	29 903	30 233	32 243

¹Från och med 2002 ingår även de medel som tillförs vården i samband med minskningen av försvaret.

²Omfattar den första "värdmiljarden" 2001 (950 mnkr) samt en tillfällig höjning av bidraget till särskilda insatser om 700 mnkr.

³Bidrag till kvalitetssäkring i förskolan under utgiftsområde 16.

⁴Bidrag till personalförstärkning inom skolan under utgiftsområde 16.

⁵Överföring till utgiftsområde 11 för att möjliggöra utbetalning till kommuner av socialbidragskostnader avseende 2002 för vissa flyktingar.

⁶Prop. 2001/02:95.

Ytterligare 200 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet 2003 och 2004 vardera året riktade till kommuner och landsting med befolkningsminskning.

Till detta kommer vissa tillskott till kommuner och landsting inom andra utgiftsområden samt ca 1,3 miljarder kronor per år 1999–2002 i form av extra skatteintäkter, genom att de 200 kronor som samtliga inkomsttagare tidigare betalat i statlig inkomstskatt dessa år tillfaller kommuner och landsting.

Bedömningar av kommunsektorns finansiella utveckling och resultatutvecklingen i kommuner och landsting redovisas i avsnitten 8.2 och 8.3.

Ett tillfälligt sysselsättningsstöd

Mot bakgrund av konjunkturavmattningen har regeringen för innevarande år föreslagit ett tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting (prop. 2001/02:95). Därigenom ges dessa möjlighet att upprätthålla sysselsättningen och tidigare lägga nyanställningar. Som en följd av detta kan kommunernas och landstingens verksamheter stärkas samtidigt som en ökning av arbetslösheten motverkas.

Stödet består av två delar (ett generellt sysselsättningsstöd och ett nyanställningsstöd) och beräknas sammanlagt uppgå till 3 miljarder kronor. Beloppet tillgodogörs kommuner och landsting genom krediteringar av deras skattekonton.

Åtgärder för att stärka kommuner och landsting med befolkningsminskning

För kommuner och landsting med en kraftig befolkningsminskning införs ett särskilt statsbidrag för 2003 och 2004 med 200 miljoner kronor per år (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Medlen tillförs anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

En del av bidraget, 150 miljoner kronor per år, fördelas endast till kommuner och efter generella principer där ersättning lämnas med ett enhetligt belopp per invånare för varje procents befolkningsminskning utöver fem procent under tioårsperioden 1990–2000. Cirka 100 kommuner kommer därmed att få ytterligare statsbidrag.

Den andra delen av bidraget, 50 miljoner kronor per år, lämnas efter ansökan och skall främja samverkan mellan kommuner och mellan

landsting. Dessutom har ytterligare 25 miljoner kronor avsatts för detta ändamål redan 2002. Därigenom främjas åtgärder som underlättar erforderliga omställningar och skapar förutsättningar för en bättre utveckling i berörda kommuner och landsting.

Kommunkontosystemet

I propositionen Förändringar i kommunkontosystemet (prop. 2001/02:112) föreslår regeringen att det fr.o.m. 2003 införs en statlig finansiering av systemet. Från kommunkontosystemet utbetalas ersättningar som kompenserar kommuner och landsting för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet. I dag finansieras systemet genom att kommuner och landsting betalar avgifter till systemet.

I propositionen föreslås även vissa bestämmelser som möjliggör kontroll och omprövning m.m. i systemet.

Förändringen av finansieringen skall vara kostnadsneutral. I samband med den förändrade finansieringen av systemet kommer en preliminär reglering att göras i budgetpropositionen för 2003 genom att det generella statsbidraget sänks med ett belopp motsvarande den avgift kommuner och landsting betalar 2002. En slutlig reglering görs i budgetpropositionen för 2004. Det statliga utgiftstaket kommer att justeras i motsvarande grad i samband med dessa regleringar. Utgångspunkten för den nya finansieringsmodellen är att kommuner och landsting även fortsättningsvis skall bära kostnaden för mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet. Uttagen från kommunkontosystemet kommer därför att beaktas i samband med den årliga bedömningen av nivån på de generella statsbidragen.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

8.2 Utvecklingen i den kommunala sektorn

Regeringen överlämnar samtidigt med denna proposition en skrivelse till riksdagen om utvecklingen i den kommunala sektorn (skr. 2001/02:102). Skrivelsen är ett underlag för en samlad bedömning av den finansiella utvecklingen i kommuner och landsting samt av

resursutnyttjandet och måluppfyllelsen i de kommunala verksamheterna. I det följande redovisas en sammanfattning av skrivelsen.

8.2.1 Den kommunala ekonomin

Det övergripande målet för den kommunala ekonomin är enligt kommunallagen att kommuner och landsting skall ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

För kommunerna sammantaget har resultatet förbättrats sedan mitten av 1990-talet. Landstingen redovisar dock fortfarande sammantaget ett negativt resultat. Även om den kommunala ekonomin har förbättrats under senare år finns det fortfarande kommuner och landsting som har problem med få kostnader och intäkter att gå ihop.

Antalet kommuner och landsting som redovisar positiva resultat har ökat under de senaste åren. Spridningen i resultatet mellan enskilda kommuner och landsting är dock stor. Cirka 2/3 av kommunerna och hälften av landstingen redovisar enligt preliminära uppgifter ett positivt resultat för 2001.

Årets resultat påverkas även av extraordinära poster, t.ex. realisationsvinster och realisationsförluster, vilket kan försvåra jämförelser mellan åren och mellan delsektorerna. I tabell 8.2 redovisas resultatutvecklingen för kommunerna respektive landstingen exklusive extraordinära poster.

Tabell 8.2 Resultat före extraordinära poster i kommuner och landsting 1996–2001

Miljarder kronor

	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹
Kommuner	-6,5	-4,9	-2,8	0,9	5,2	3,8
Landsting	-3,5	-4,0	-5,1	-5,1	-3,8	-3,4

¹Preliminära uppgifter

Källor: Statistiska centralbyrån och Landstingsförbundet

8.2.2 De kommunala verksamheterna

Hälsa- och sjukvård

Primärvårdens kapacitet bedöms som otillräcklig, vilket leder till problem med tillgänglighet, kvalitet och samordning. Brister förekommer även i samverkan mellan olika huvudmän inom sjukvården och mellan sjukvården och äldreomsorgen. Köerna i vården har ökat trots att produktionen har ökat.

Utvecklingen av läkemedel har bidragit till att fler sjukdomar kan botas eller behandlas.

De totala kostnaderna för hälso- och sjukvården uppgick 2000 till 160,6 miljarder kronor. Kostnaden för läkemedelsförmånen uppgick 2001 till 17 miljarder kronor.

Äldreomsorg

Andelen som erhåller äldreomsorg minskade under 1990-talet, men har de senaste åren varit konstant. Ökade resurser har under senare år främst använts till äldre med omfattande vårdbehov varför resurstillskottet inte syns i ett ökande antal eller ökande andel äldre som erhåller vård eller omsorg.

Många kommuner har alltjämt brist på platser i särskilda boendeformer. Detta medför att personer som fått bifallsbeslut får vänta på verkställighet och att personer som bedöms ha behov får avslag på ansökningar om plats i särskilt boende.

Kostnaderna för äldreomsorgen uppgick 2000 till ca 67 miljarder kronor, en ökning med nära 5 procent från 1999.

Handikappomsorg

Länsstyrelsernas tillsyn visar att verksamheten för personer med funktionshinder behöver förbättras för att tillgodose den enskildes rätts-säkerhet och verksamhetens laglighet. Antalet icke verkställda domar och icke verkställda kommunala beslut ligger kvar på samma nivå som föregående år. Det är fortsatt brist på bostäder med särskild service.

Kostnaderna för handikappomsorgen uppgick 2000 till 27,8 miljarder kronor.

Individ- och familjeomsorg

Såväl antalet bidragshushåll som kostnaderna för socialbidrag fortsätter att minska. Antalet biståndshushåll är tillbaka på 1991 års nivå. Även antalet hushåll med långvarigt socialbidragstagande har minskat. Den huvudsakliga orsaken bakom denna utveckling är det förbättrade arbetsmarknadsläget. Den genomsnittliga bidragstiden var 2000 oförändrad jämfört med 1999 (5,8 månader).

Kostnaderna för individ- och familjeomsorgen uppgick 2000 till sammanlagt 22,6 miljarder kronor, varav 8,7 miljarder kronor avsåg ekonomiskt bistånd. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet har minskat med 17 procent jämfört med 1999.

Förskola

Behovstäckningen inom förskolan var god i större delen av landet under 2001. Antalet inskrivna barn var oförändrat jämfört med 2000. Andelen inskrivna barn fortsätter emellertid att öka och uppgick 2001 till 77 procent, en ökning med en procentenhet jämfört med året innan.

Avgiftsfinansieringsgraden inom förskolan fortsatte att öka och uppgick 2000 till 19 procent för riket i genomsnitt.

Den totala kostnaden för barnomsorgen uppgick 2000 till 39,8 miljarder kronor, en ökning med ca 1 procent jämfört med 1999.

Skola för barn och ungdom

Förskoleklassen är en egen skolform för sex-åringar. Antalet inskrivna i förskoleklassen uppgick 2001/02 till 99 013 barn.

Antalet elever i grundskolan läsåret 2001/02 uppgick till 1 059 122. Andelen elever som går ut grundskolan med behörighet att läsa ett nationellt program på gymnasieskolan uppgick våren 2001 till 89,2 procent. Andelen elever som fått godkänt i alla ämnen minskade våren 2001 till ca 74 procent, jämfört med ca 76 procent våren 2000 och ca 77 procent våren 1999. Kostnaden för grundskolan uppgick 2000 till 59,7 miljarder kronor, en ökning med 7 procent jämfört med 1999.

Andelen elever som lämnar gymnasieskolan med slutbetyg minskade våren 2001 med 3,5 procentenheter jämfört med 2000 och uppgick till 79,2 procent. Av dessa hade 84,6 procent behörighet för universitets- och högskolestudier, en ökning med 4,3 procentenheter jämfört med 2000.

Kostnaden för gymnasieskolan uppgick 2000 till 22,4 miljarder kronor, en ökning med nära 2 procent jämfört med 1999.

Antalet elever i särskolan fortsätter att öka. Sedan hösten 1995 har antalet elever ökat med 40 procent jämfört med ca 10 procents ökning inom grundskolan. Kostnaden för särskolan uppgick 2000 till 3,3 miljarder kronor, en minskning med 2 procent från 1999.

Vuxenutbildning

Den gymnasiala vuxenutbildningen ökade kraftigt fr.o.m. 1997 som en följd av kunskapslyftet. Omfattningen var som störst läsåret 1998/99. Antalet studerande minskade med 4 procent läsåret 2000/01 jämfört med föregående

läsåret. Under läsåret 2000/01 slutförde närmare 76 procent av kursdeltagarna inom den gymnasiala vuxenutbildningen sina kurser. Kursavbrotten inom den gymnasiala vuxenutbildningen har legat på ungefär samma nivå den senaste femårsperioden.

Kostnaden för den kommunala vuxenutbildningen uppgick 2000 till 6,6 miljarder kronor, vilket var detsamma som 1999.

8.3 Utvecklingen de närmaste åren

8.3.1 Den finansiella utvecklingen i kommunsektorn

Bedömningen av kommunsektorns finansiella utveckling under de närmaste åren baseras på de förutsättningar som redovisas i bilagan Svensk Ekonomi (bilaga 1). Till grund för beräkningarna ligger det preliminära utfallet från nationalräkenskaperna för 2001.

Prognosen för den kommunala sektorn görs med beaktande av balanskravet. Den genomsnittliga kommunala utdebiteringen antas i prognosen ligga kvar på 2002 års nivå.

Tabell 8.3 Kommunsektorns finanser

	2001	2002	2003	2004
<i>Miljarder kronor</i>				
Inkomster	489	519	529	547
Skatter och statsbidrag ¹	441	470	478	495
<i>procentuell utveckling</i>	5,0	6,4	1,8	3,6
<i>% av BNP</i>	20,4	20,9	20,3	20,1
därav				
Skatter	360	382	395	412
Statsbidrag	82	88	83	83
Övrigt	48	49	51	52
Utgifter	487	511	527	546
Konsumtion	415	434	449	465
<i>Volymförändring %²</i>	1,9	0,7	0,5	0,5
Övrigt	73	76	78	81
Finansiellt sparande	2	8	2	1
<i>% av BNP</i>	0,1	0,3	0,1	0,0

¹ Statsbidrag redovisas i nationalräkenskaperna exklusive bidrag till utjämningsystemet och avgiften till det kommunala momssystemet och skiljer sig i och med det från statsbidragen i statsbudgeten.

² År 2002 byter världhögskolorna huvudman från landstingen till staten vilket påverkar utvecklingstalen. Den underliggande utvecklingen, exklusive denna effekt, uppgår till ca 1 %.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Trots en fallande sysselsättning i den svenska ekonomin i år väntas kommunsektorns inkomster från skatter och statsbidrag stiga med drygt 6 procent, vilket är något mer än 2001. Den kraftiga ökningen 2001 och 2002 beror bl.a. på vissa tillfälliga effekter. Stora slutavräkningar på skatten och den s.k. 200-kronan, som kommuner och landsting tillfälligt erhåller, bidrar till ökningen. Till detta kan läggas bl.a. det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting. År 2003 och 2004 ökar inkomsterna långsammare.

Den kommunala sektorns finansiella sparande, som under flera år på 1990-talet varit negativt, var 2000 och 2001 åter positivt. Förbättringen mellan 2001 och 2002 beräknas till ca 5 miljarder kronor. Då de tillfälliga inkomsterna faller bort försämras det finansiella sparandet 2003–2004. Trots detta bedöms sektorn som helhet kunna redovisa ett positivt resultat samtliga prognosår.

Under krisären på 1990-talet utvecklades den kommunala konsumtionsvolymen svagt, men har de senaste åren åter stigit. År 2000 steg de kommunala konsumtionsutgifterna med 2,6 procent i volym. År 2001 var volymökningen 1,9 procent enligt det preliminära utfallet från nationalräkenskaperna. I år byter värdehögskolorna huvudman från landstingen till staten vilket påverkar konsumtionsutvecklingen. Exklusive denna effekt ökar konsumtionen med 1 procent 2002.

Regeringen återkommer med en bedömning av den finansiella utvecklingen i den kommunala sektorn i budgetpropositionen för 2003.

8.3.2 Utvecklingen i enskilda kommuner och landsting

Hur årets resultat, dvs. inklusive extraordinära kostnader och intäkter, utvecklas 2001–2004 enligt budgetar och planer från kommuner och landsting, redovisas i tabell 8.4. För åren 2002–2004 avser resultatutvecklingen för kommunerna de 256 kommuner av totalt 289 som lämnat uppgifter.

Tabell 8.4 Årets resultat i kommuner och landsting

Miljarder kronor

	2001 ¹	2002	2003	2004
Kommuner	11,1	1,8 ²	1,9 ²	3,1 ²
Landsting	-4,4	-2,1	-0,9	0,2

¹Preliminära uppgifter

²Avser 256 av 289 kommuner

Källor: Statistiska centralbyrån och Landstingsförbundet

Kommunerna redovisar 2001 preliminärt extraordinära intäkter på 12,2 miljarder kronor och extraordinära kostnader om 4,5 miljarder kronor. Därmed förbättras resultatet med 7,7 miljarder kronor. I normalfallet skall endast extraordinära kostnader beaktas i samband med att kommunen eller landstinget bedöms ha uppfyllt balanskravet. I vissa fall kan dock s.k. synnerliga skäl åberopas för att inte återställa det egna kapitalet.

I regel budgeterar kommuner och landsting inte extraordinära poster. Åren 2002–2004 utvecklas resultat enligt budgetar och planer i positiv riktning för både kommuner och landsting. Kommunerna räknar dock med en resultatförsämring mellan 2001 och 2002.

8.3.3 Sammanfattande bedömning

Kommunsektorns finansiella sparande utgör en del av den offentliga sektorns finansiella sparande och är därmed av betydelse för de offentliga finansernas saldomål.

Vid bedömningar av kommunsektorns möjligheter att tillgodose de krav som ställs på de kommunala verksamheterna är resultatutvecklingen av avgörande betydelse. Det kommunala balanskravet innebär att ett eventuellt negativt resultat skall hämtas in inom två år. Resultatutvecklingen visar att kommunsektorn som helhet klarar balanskravet.

Den demografiska utvecklingen bedöms kräva en konsumtionsökning med ca 0,3 procent per år under prognosperioden. De kommunala inkomsterna ger därutöver ett visst utrymme för kvalitetsförbättringar vid oförändrat skatteuttag.

Resultatet för enskilda kommuner och landsting visar på stora skillnader. För att komma tillräta med underskotten behöver flera kommuner och landsting genomföra omstruktureringar av verksamheten. Sådana åtgärder medför i regel att tillfälliga kostnader uppkommer, t.ex. åtgärder för att komma till rätta med personalöverskott. Även samverkan

mellan kommuner och mellan landsting kan vara ett sätt att hantera problem.

8.4 Statsbidragen till kommuner och landsting

Det instrument som staten har för att påverka det finansiella utrymmet för sektorn som helhet är i första hand det generella statsbidraget till kommuner och landsting inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. I utgiftsområdet ingår även ett bidrag för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Förutom tillskott påverkas nivån på det generella statsbidraget även av ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn. Exkluderas sådana regleringar har statsbidragen t.o.m. 2002 höjts med över 24 miljarder kronor i förhållande till 1996 års nivå.

8.4.1 Beräkning av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

För 2002 omfattar ramen för utgiftsområdet 98,9 miljarder kronor, varav 76,3 miljarder kronor avser generellt statsbidrag till kommuner och landsting, 0,5 miljarder kronor bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting och 20,9 miljarder kronor utjämningsbidrag till kommuner och landsting. Utjämningsbidraget motsvaras av en lika stor utjämningsavgift som kommuner och landsting betalar till staten. Åren 2002–2004 ingår även ett bidrag om 1,25 miljarder kronor per år för ökad tillgänglighet i vården i utgiftsområdet.

I tabell 8.5 redovisas en beräkning av utgiftsområdesramen för 2002-2004 med beaktande bl.a. av förslag i tilläggsbudget för 2002.

Tabell 8.5 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 2002-200

Miljoner kronor

	2002	2003	2004
Ram enligt budgetprop. för 2002	98 899	94 067	96 163
Inkomstprövning av änkepensionen upphör		-250	-250
Finansiering av utgiftsökningar inom andra utg.omr.	-60	-50	
Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	2 898		
Summa	101 737	93 767	95 913

Mellan 2002 och 2004 minskas beräknade resurser för utgiftsområdet med ca 3 miljarder kronor (exkl. utjämningsbidraget), bl.a. till följd av tidigare beslut som påverkar kommuners och landstings skatteintäkter.

Från och med 2003 upphör inkomstprövningen av änkepensionen, vilket innebär att kommunernas och landstingens skatteintäkter ökar med ca 250 miljoner kronor. Det generella statsbidraget minskas därför med motsvarande belopp från och med 2003.

För att finansiera ökningarna inom andra utgiftsområden minskas ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*) med 60 miljoner kronor 2002 och 50 miljoner kronor 2003.

Regeringen har beslutat om riksnormen för socialbidrag för 2002. Till grund för beslutet låg ett förslag från Konsumentverket som bl.a. innebar vissa standardförbättringar för barnfamiljer. Konsumentverkets underlag grundar sig på konsumtionsförändringar och därmed motiverade standardförbättringar. Beslutet om riksnormen för 2002 har således inneburit en anpassning till en skälig levnadsnivå för barn som lever i socialbidragshushåll. Regeringen anser att det i detta fall är rimligt att kompensera kommunerna. För 2002 tillförs kommunerna betydande resurser genom det tillfälliga sysselsättningsstödet och de får därmed anses kompenserade innevarande år genom detta stöd. När det gäller kompensationen för 2003 och framåt avser regeringen att återkomma i budgetpropositionen för 2003.

Enligt tidigare beslut tillförs utgiftsområdet 3,2 miljarder kronor för 2003. Av dessa medel avser 2 miljarder kronor en förstärkning av hälso- och sjukvården och 1,2 miljarder kronor kompensation för kostnadsökningar till följd av införandet av en allmän förskola för 4- och 5-

åringar. År 2004 tillförs utgiftsområdet ytterligare 1 miljard kronor avseende en fortsatt förstärkning av hälso- och sjukvården.

I samband med den förändrade finansieringen av kommunkontosystemet kommer en preliminär reglering att göras i budgetpropositionen för 2003 genom att det generella statsbidraget minskas 31,4 miljarder kronor 2003, vilket motsvarar den avgift kommuner och landsting betalar till kommunkontosystemet 2002. Denna reglering har inte beaktats i tabell 8.5

8.5 Övrigt

Översvämningar

För stöd till kommuner för kostnader till följd av översvämningar under sommaren och hösten 2000 har 100 miljoner kronor reserverats, varav 65 miljoner kronor hittills beviljats i bidrag.

Regeringen föreslår i denna proposition på tilläggsbudget att ytterligare medel från anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* får användas för detta ändamål. Regeringen bedömer att ytterligare högst 55 miljoner kronor kommer att behövas.

En kommunal databas

Utredningen för en fortsatt utveckling av en kommunal databas m.m. överlämnade hösten 2001 betänkandet [www.kommundatabas.NU!](http://www.kommundatabas.NU) med förslag till en kommunal databas som beskriver kommunal ekonomi och verksamhet.

Betänkandet har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2001/3819). Regeringen avser att under 2002 tillkalla en kommitté (råd) med uppgift att administrera och vidareutveckla databasen.

Det kommunala utjämningsystemet

Regeringen har tillsatt en kommitté för översyn av det kommunala statsbidrags- och utjämnings-systemet (dir. 2001:73). De grundläggande principerna om en långtgående utjämning skall ligga fast. Kommitténs uppgift är främst att se över om målen för kostnadsutjämnningen uppnås samt vid behov föreslå förändringar. Kommittén skall även se över hur effekten av regeländringar i systemet efter 2004 skall hanteras.

Kommittén skall redovisa sitt uppdrag till regeringen senast den 1 oktober 2003.

Ekonomiförvaltningsutredningen

Ekonomiförvaltningsutredningen lämnade till regeringen i november 2001 betänkandet *God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting* (SOU 2001:76).

Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2001/4079).

Uppföljning av Kommun delegationens ärenden

En särskild utredare har i uppdrag att följa utvecklingen i de 36 kommuner och 4 landsting som i avtal med staten åtagit sig att vidta åtgärder för att sänka bruttokostnadsnivån och uppnå ekonomisk balans. Om så sker utbetalas ett särskilt statsbidrag till respektive kommun eller landsting.

Utredaren bedömer att flertalet kommer att uppfylla överenskommelserna. Överenskommelserna har även i regel fungerat som ett stöd för att komma igång med förändringsarbetet. De som har varit mest framgångsrika har försökt genomföra förändringar snabbt, för att undvika en långdragen process som tär på organisationen.

Vissa kommuner har konstaterat att större besparingar än de som överenskommit, behöver göras för att uppnå balans i ekonomin. Utredaren ser även tecken på att landstingen har svårigheter att genomföra förändringar.